

Proč a jak do divadla se školou aneb Stavovské zatleskalo gymnazistce

Za jeden ze zásadních zážitků končící divadelní sezony považuji generální zkoušku hry Ivana Vyrypajeva *Cherry Man* ve Stavovském divadle. Předmětem tohoto příspěvku však není můj divácký zážitek (i když bych se o něj také ráda podělila), ale události, které se odehrály ve chvíli, kdy „padla opona“ a publikum mělo možnost se zúčastnit setkání s tvůrci inscenace. Aniž bych stihla zpracovat pocity beznaděje z apokalyptického závěru hry, už mě ovládlo silné rozčarování z nečekaného průběhu besedy, resp. z chování a uvažování jedné divačky.

Ačkoliv cílem doprovodné akce bylo (kromě seznámení zúčastněných diváků s okolnostmi vzniku inscenace i samotného textu hry) také sdílení diváckých zážitků a názorů, ne všichni v publiku k tomu tak přistoupili. Především pak dáma ve zralém věku, která hned na úvod s patřičnou důležitostí předeslala, že je bývalá učitelka. Aha, takže promluví garant pravdy, napadlo mě; a nemýlila jsem se. Inscenaci označila za závadnou pro školní skupiny (bylo jich v hledišti několik) a následně inscenačnímu týmu i publiku sdělila, co mladí lidé potřebují vidět (mimochodem to mají být jen „krásné“ věci). *Ona to přece ví, celý život byla ve školství.*

Z role divačky vklouzla do té, se kterou se během svého pedagogického působení zřejmě sžila i mimo školu: herec Vladimír Javorský byl pohrdavě opraven, když hru připodobnil k básnickému obrazu (básně jsou jen o krásných věcech!), a než mohla něco říci Martina Preissová, bylo jí to předem zakázáno: „Paní Preissová, vy nemluvte!“ Etna se zkrátka potřebovala zbavit přetlaku, o besedu a vzájemné sídlení jí ani trochu nešlo. Jak se asi chovala k žákům ve třídě, když tohle předvádí před zraky ostatních v divadle, uvažovala jsem s obavami.

Ochromena kolektivním studem (vždyť jsem taky učitelka!) jsem se nezmohla na žádnou reakci. Naštěstí situaci zachránila nejmladší generace v hledišti, konkrétně studentka z Gymnázia Botičská. Zdvořile uvedla, že podle jejího názoru by se ke zhlédnutému představení měli vyjádřit sami mladí, a ne aby za ně mluvil někdo jiný. Sama si z divadla odnáší zážitek, který ji přiměl k uvažování o současném světě, a už se těší na to, jak bude psát recenzi, kterou jim vyučující zadala. Aniž by přistoupila na agresivní způsob boje své „protihráčky“, potlesk divadla jasně ukázal, kdo je vítězem. Nebýt jejího kultivovaného a duchaplného vystoupení, neopouštěla bych divadlo se záblesky naděje, že svět má díky mladé generaci přece jen šanci na lepší budoucnost, než jakou mu přisoudil závěr zhlédnuté hry.

Zkušenost s besedou mě přiměla k zamyšlení nad úlohou divadelních představení ve školním vzdělávání. Téma je to poměrně neprobádané (předmětem mého zájmu není dramatická výchova a divadelní představení hraná žáky, ale školní návštěvy divadel), proto jsem se pokusila danou oblast zmapovat prostřednictvím několika drobných šetření.

Nicméně musím podotknout, že jsem byla o přínosu školních návštěv divadel na základě svých zkušeností učitelky předem přesvědčená. Nehledám tedy odpověď na otázku, zda žáky do divadla brát, ale jak vybírat vhodné inscenace a jak přistupovat k interpretaci zhlédnutých inscenací i k reflexi divadelního zážitku.

Ve školním roce 2024/2025 se postupně dotknu několika základních okruhů:

- jak na návštěvu divadla nahlíží RVP;
- co návštěva divadla znamená pro žáky;
- jaké jsou zkušenosti, názory a doporučení učitelů z praxe;
- jak o školní návštěvě divadla smýšlejí budoucí učitelé ČJL;
- jaké jsou možnosti efektivní reflexe divadelního zážitku;
- jaký pro nás učitele a naše žáky může mít přínos divadelní lektor; v souvislosti s tímto bodem jsem požádala o spolupráci dvě divadla, která reflexi divadelního zážitku školám nabízejí a se kterými mám osobní zkušenost, a sice Divadlo Lampion v Kladně (dosud cílilo na primární vzdělávání) a Divadlo D21 (věnuje se sekundárnímu vzdělávání).

Cílem mého plánovaného příspěvku rozděleného do několika částí je vyvolat produktivní diskusi a vybídnout pedagogy ke sdílení zkušeností i názorů. Přidanou hodnotou bude, pokud se moje dílčí zjištění stanou odrazovým můstkem pro další, systematictější výzkumy.

Pavλίna Vočková

absolventka divadelní vědy na FF UK, učitelka, doktorandka KČJL UPOL